

مرکز تحقیقات و بررسی های اقتصادی

ارزیابی لایحه بودجه سال ۱۳۹۳
از منظر بخش خصوصی
(مقدماتی)

بهروز هادی زنوز

۲۳ آذر ۱۳۹۲

تجارت

محاسن لایحه بودجه سال ۱۳۹۳

- ❖ تقدیم لایحه در موعد قانونی
- ❖ خلاصه بودن احکام تبصره های بودجه (اجتناب از قانون نویسی به همراه تقدیم بودجه)
- ❖ رعایت شفافیت
- ✓ سازگاری احکام تبصره ها و جداول بودجه
- ✓ کاهش اعتبار ردیف های متفرقه
- ❖ واقع بینی در برآورد منابع و مصارف بودجه.
- ❖ اولویت بندی طرح های عمرانی در بودجه.

معایب لایحه بودجه سال ۱۳۹۳

❖ عدم رعایت جامعیت بودجه

- ✓ موکول کردن اعتبارات هدفمندکردن یارانه ها به لایحه مستقل
- ✓ استفاده از فاینانس خارجی برای اجرای طرح های عمرانی بدون درج اعتبارات آن در بودجه

❖ انبساطی بودن بودجه

- ✓ کسری بودجه پنهان
- ✓ شوک مرحله دوم هدفمندی
- ✓ افزایش حجم بودجه متوازن بیش از نرخ تورم

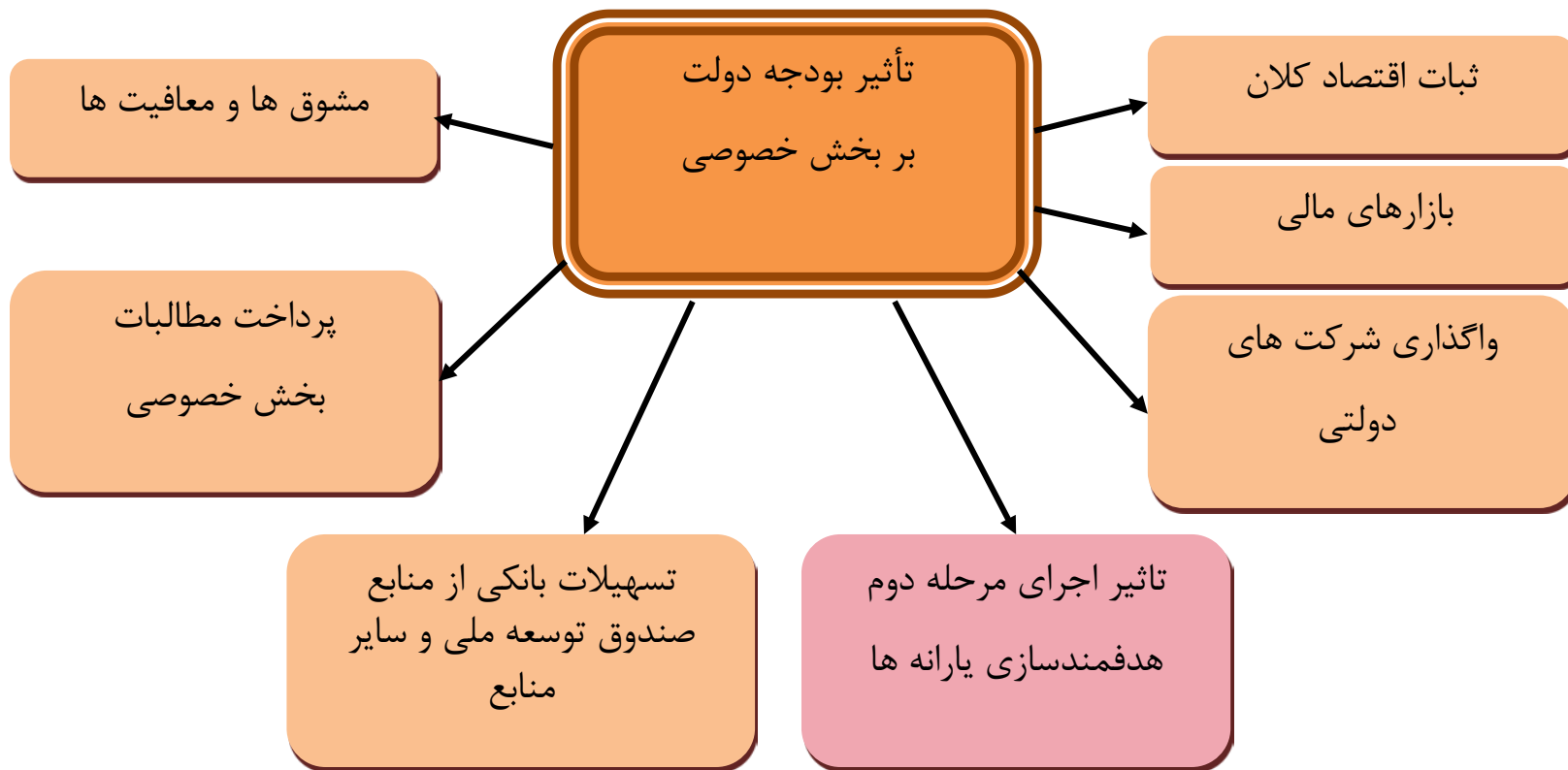
❖ برآورد خوشبینانه درآمدها

- ✓ عایدات حاصل از نفت و گاز
- ✓ عایدات حاصل از مالیات ها

❖ وابستگی به مسیر گذشته

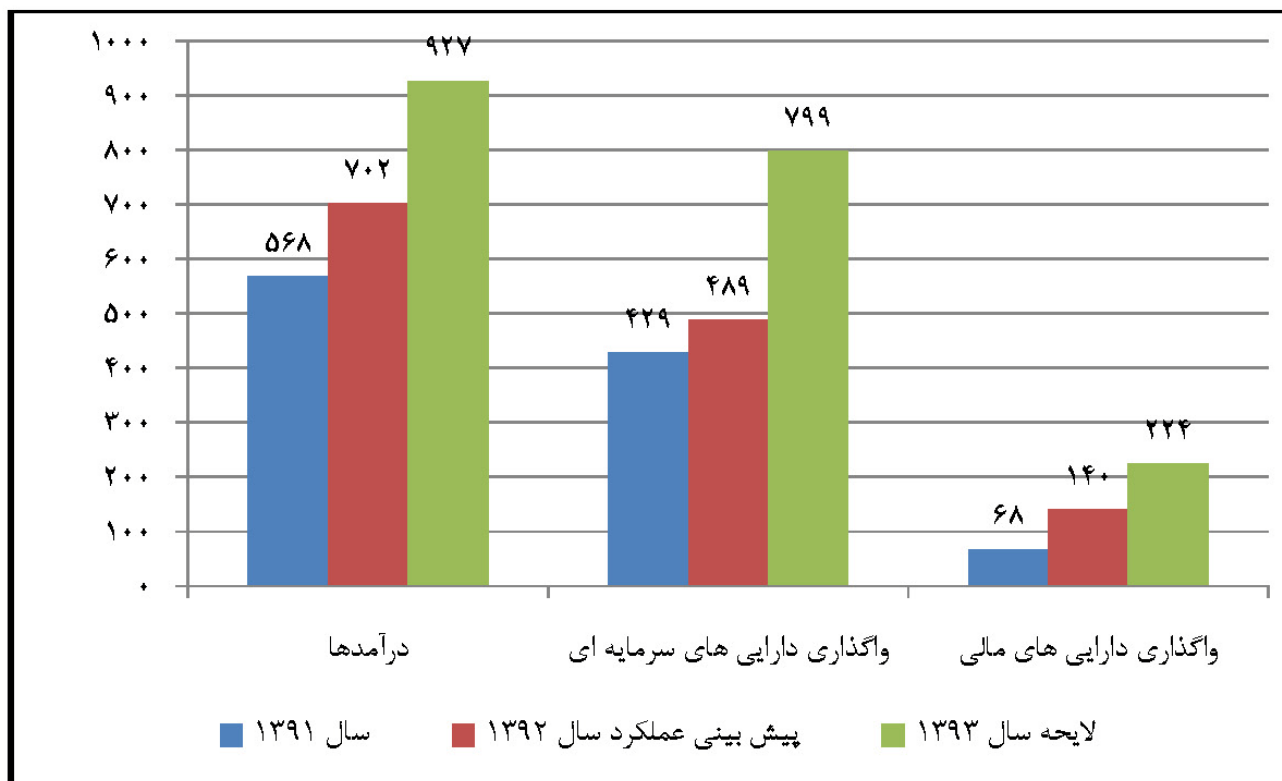
- ✓ هزینه های پرسنل آموزش و پرورش
- ✓ هزینه های بهداشت و درمان و تحمیل بار درمان به خانوارها
- ✓ کمک به نهادهای فرهنگی خصوصی بدون توجه به بازده اجتماعی

اثرات بودجه دولت بر بخش خصوصی کشور

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان

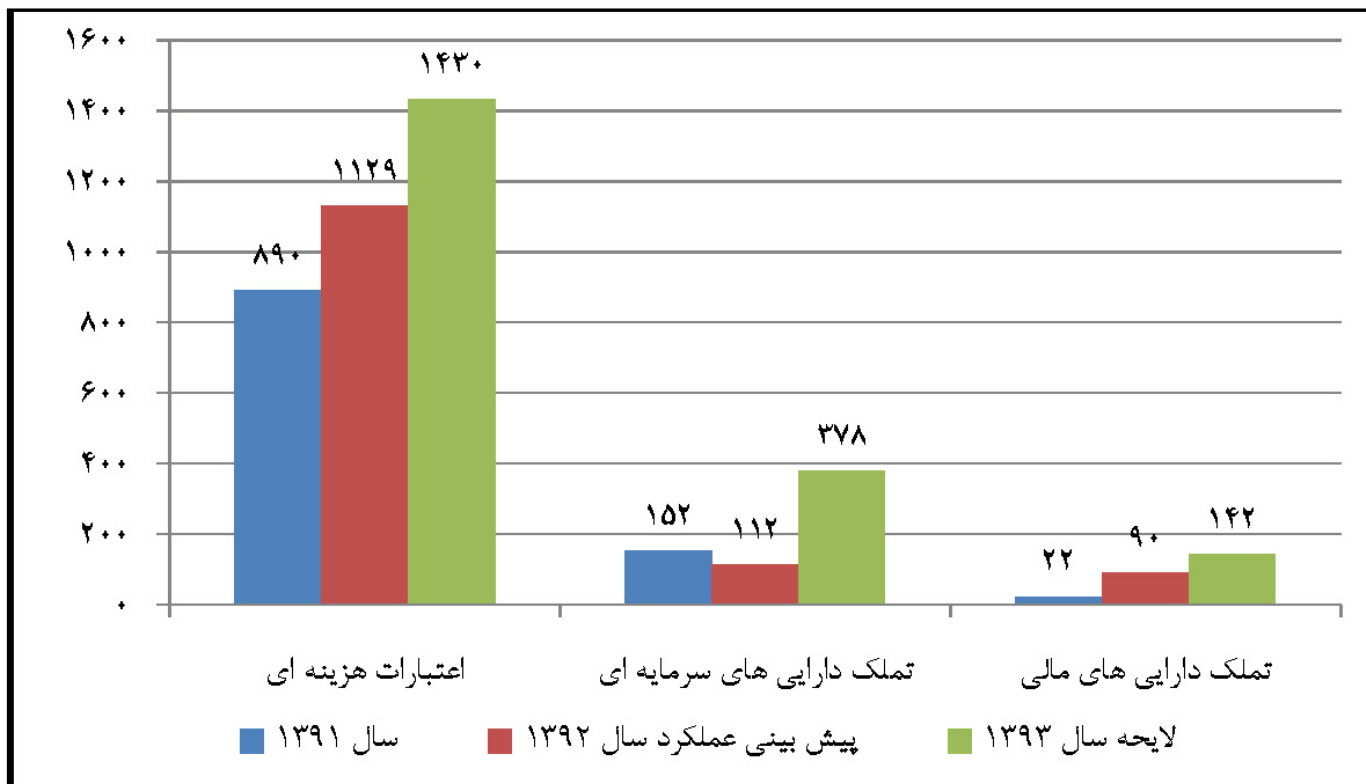
منابع بودجه دولت (هزار میلیارد ریال)

کل منابع بودجه دولت ۱۹۵۰ هزار میلیارد ریال است که رشدی معادل ۴۶,۵ درصد نسبت به پیش بینی عملکرد بودجه سال ۱۳۹۲ دارد.

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان

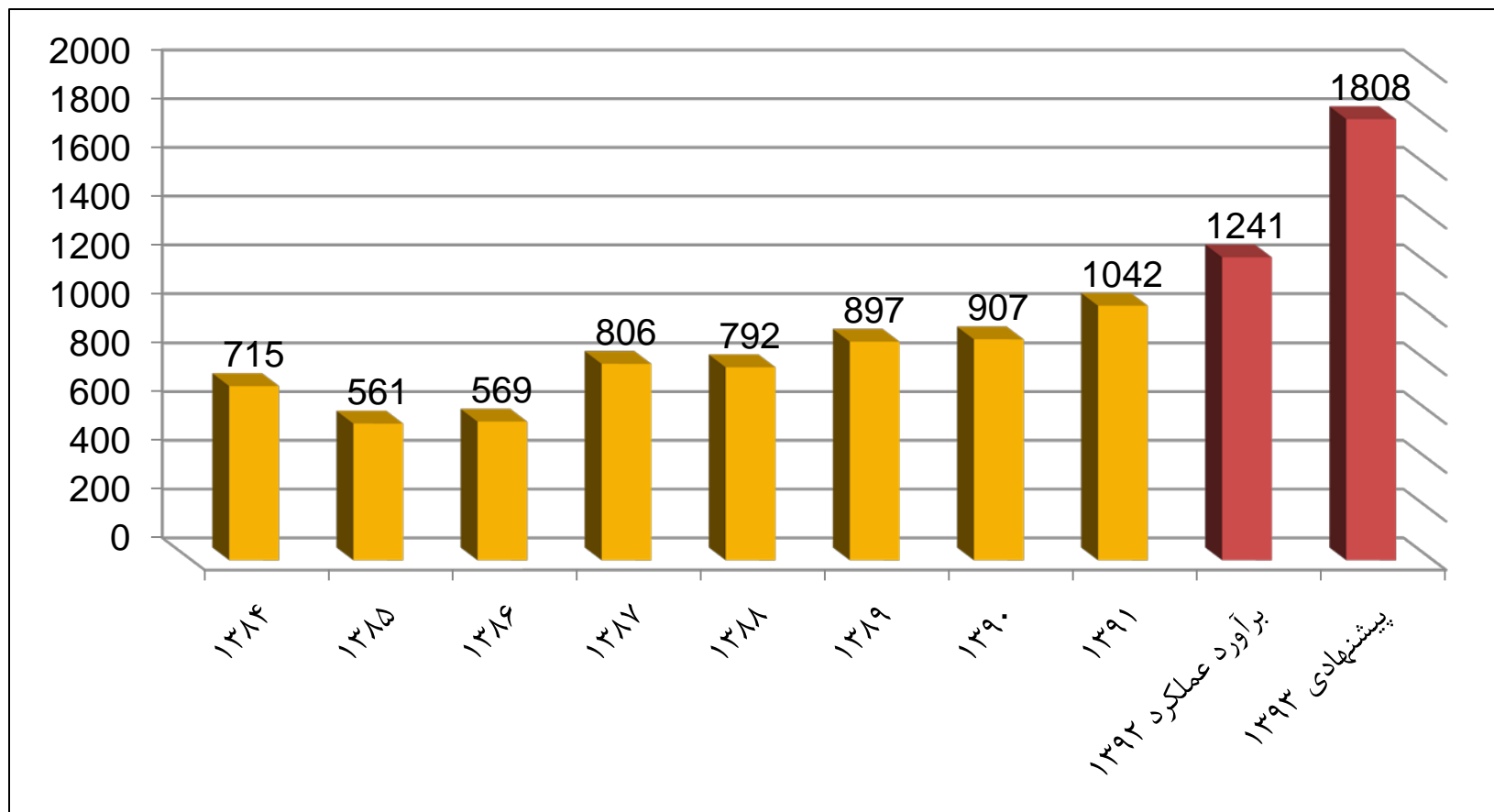
مصارف بودجه دولت (هزار میلیارد ریال)

سهم اعتبارات عمرانی از کل مصارف بودجه از ۸,۴ درصد در سال ۱۳۹۲ (بر اساس پیش بینی عملکرد) به ۱۹,۴ درصد در سال ۱۳۹۳ افزایش خواهد یافت.

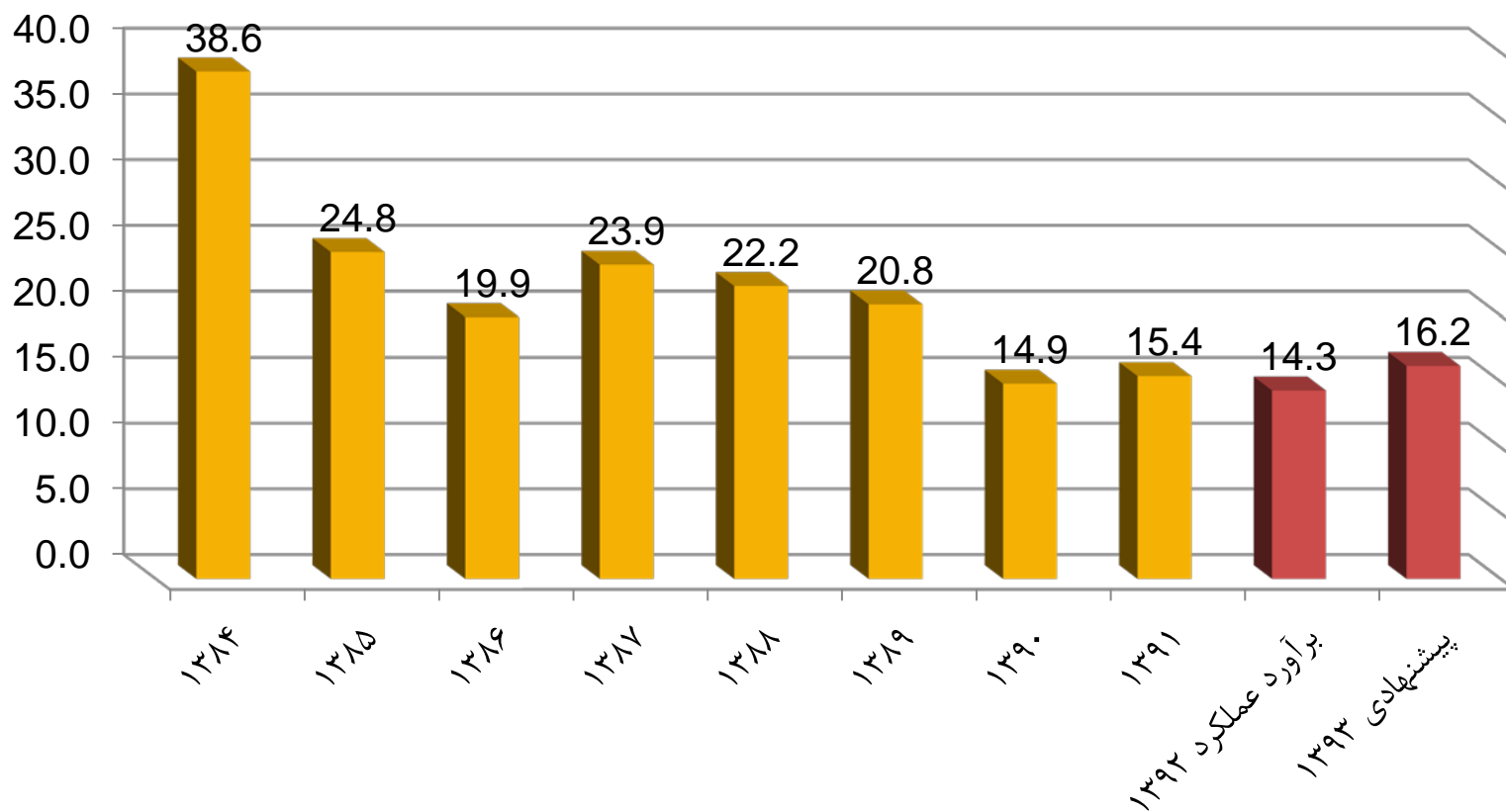
۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان (رشد اندازه بودجه عمومی دولت در سال ۱۳۹۳)

عملکرد مجموع هزینه های جاری و سرمایه ای (عمرانی) دولت (هزار میلیارد ریال)

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان (رشد اندازه بودجه عمومی دولت در سال ۱۳۹۳)

نسبت هزینه های (جاری و سرمایه ای) بودجه دولت به تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (درصد)

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان (رشد اندازه بودجه عمومی دولت در سال ۱۳۹۳)

❖ رشد منابع و مصارف بودجه در لایحه سال ۱۳۹۳ نسبت به پیش بینی عملکرد سال ۱۳۹۲، برابر ۴۶.۵ درصد خواهد بود.

❖ با توجه به پیش بینی تورم سال ۱۳۹۳ در حدود ۲۵ درصد، می توان گفت افزایش بودجه دولت به قیمت واقعی در حدود ۱۶.۵ درصد است.

❖ اما در ارزیابی ابعاد بودجه دولت در سال ۱۳۹۳ باید به دو نکته مهم زیر توجه کرد:
✓ اول آن که در لایحه بودجه اعتبارات مربوط به هدفمند کردن یارانه ها و اجرای مرحله دوم آن در نظر گرفته نشده است.

✓ دوم آن که دولت در نظر دارد از طریق دریافت اعتبارات در قالب فاینانس مبلغی در حدود ۳۵ میلیارد دلار را به طرح های عمرانی تخصیص دهد. این در واقع فعالیت فرابودجه ای محسوب می شود و قانونی نیست.

❖ با احتساب موارد فوق می توان نتیجه گرفت که بودجه دولت در سال ۱۳۹۳ کاملاً انبساطی خواهد بود.

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان درآمدهای نفتی در بودجه ۱۳۹۳

❖ کل عایدات کشور از محل صادرات نفت و میعانات گازی در سال ۱۳۹۳ از قرار هر بشکه نفت ۱۰۰ دلار، معادل ۵۲ میلیارد دلار برآورد شده است. این رقم خوش بینانه است.

❖ برای این منظور لازم است روزانه ۱.۴ میلیون بشکه نفت خام و میعانات نفتی صادر شود. با توجه به عملکرد سال ۱۳۹۲، چنین به نظر می رسد که دولت نسبت به برداشته شدن حداقل بخشی از تحریم های نفتی خوشبین است.

❖ همچنین دولت فرض کرده است که کل عایدات حاصل از صادرات نفت و میعانات نفتی بدون مانع در اختیار آن قرار خواهد گرفت. تحقق این فرض در گرو برداشته شدن تحریم های تجاری و بانکی است.

❖ به هر حال از کل مبلغ فوق، ۱۴.۵ درصد به شرکت نفت و ۲۹ درصد به صندوق توسعه ملی اختصاص خواهد یافت و ۲۹.۳۸ میلیارد دلار در بودجه منظور خواهد شد. که معادل ریالی آن با احتساب هر دلار ۲۶۵۰ تومان، معادل ۷۷۸ هزار میلیارد ریال خواهد بود.

❖ احتمال بروز کسری بودجه از این محل وجود دارد.

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان

درآمدهای مالیاتی بودجه در سال ۱۳۹۳

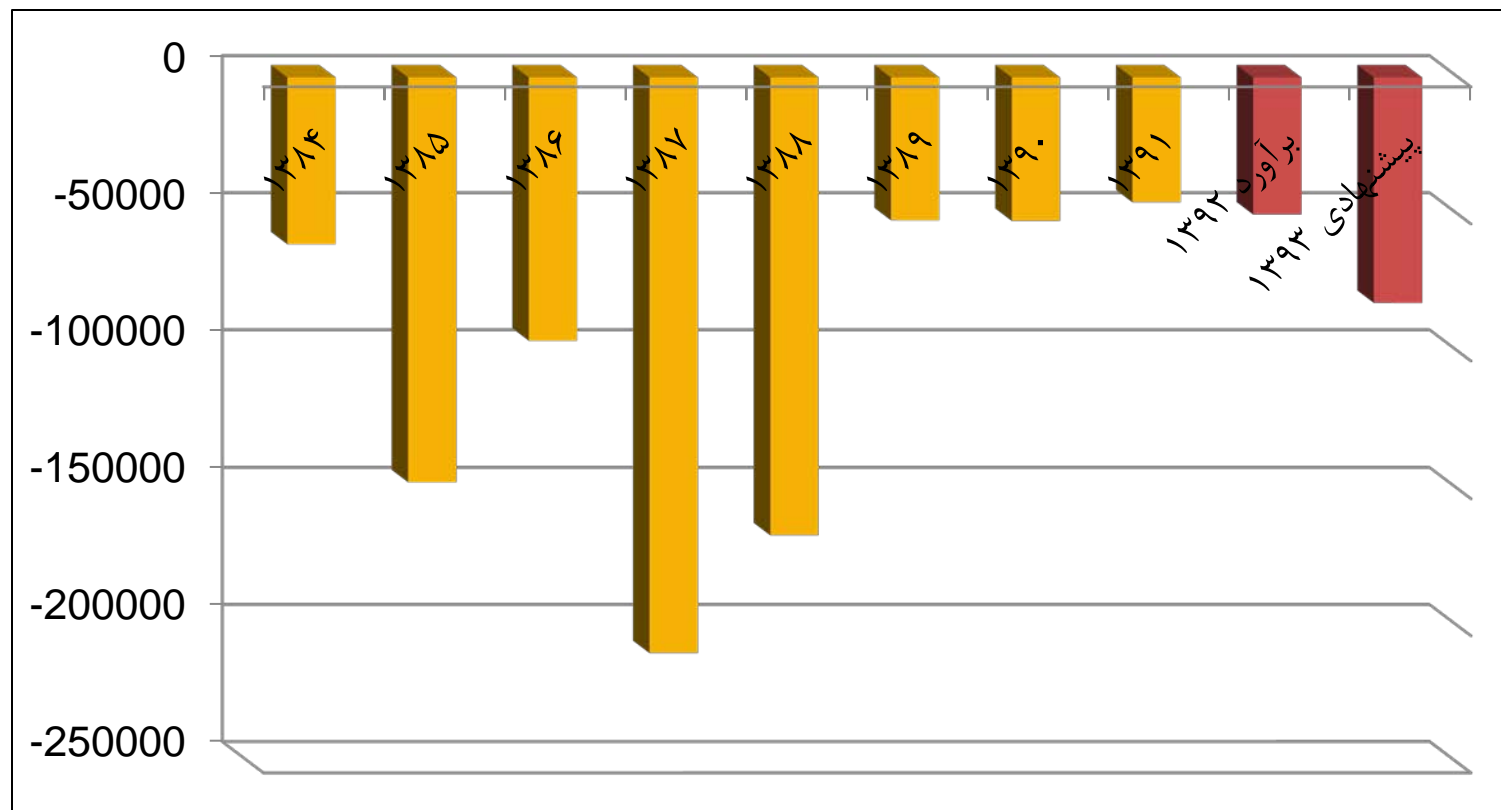
رشد ۹۳ نسبت به ۹۲ (درصد)	رشد ۹۲ نسبت به ۹۱ (درصد)	لایحه ۱۳۹۳	برآورد عملکرد ۱۳۹۲	عملکرد ۱۳۹۱	
۲۲.۳	۱۵.۳	۲۳۹۲۴۵	۱۹۵۶۸۴	۱۶۹۷۰۶	مالیات اشخاص حقوقی
۳۴.۵	۲۱.۵	۱۰۲۴۰۸	۷۶۱۶۲	۶۲۶۷۸	مالیات بر درآمد
۳۹.۹	۲۰.۳	۲۶۷۳۸	۱۹۱۱۳	۱۵۸۹۴	مالیات بر ثروت
۲۶.۶	۱۷.۲	۳۶۸۳۹۱	۲۹۰۹۵۹	۲۴۸۲۷۸	جمع مالیاتهای مستقیم
۳۹.۷	۴.۷	۱۱۱۷۳۴	۸۰۰۰۰	۷۶۴۰۳	مالیات بر واردات
۶۰.۵	۶۹.۴	۱۹۱۷۳۰	۱۱۹۴۲۸	۷۰۴۸۶	مالیات بر کالاها و خدمات
۳۷.۰	۲۴.۱	۶۷۱۸۵۵	۴۹۰۳۸۷	۳۹۵۱۶۷	درآمدهای مالیاتی

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان درآمدهای مالیاتی بودجه در سال ۱۳۹۳

- ❖ رشد درآمدهای مالیاتی با فرض ۲۵ درصد تورم و ۳ درصد رشد GDP، به میزان ۳۷ درصد، در غیاب افزایش نرخ مالیات ها به معنای افزایش تلاش مالیاتی است.
- ❖ دولت در نظر دارد با مکانیزه کردن سیستم اطلاعات مالیاتی و بهبود کارایی تشخیص و وصول به این مقصود دست یابد.
- ❖ افزایش مالیات بر واردات به میزان ۳۹.۷ درصد نشانگر پیش بینی افزایش میزان واردات از یکسو و ارزش گذاری هر دلار کالای وارداتی بر اساس نرخ بالاتر ۲۶۵۰ تومان است.
- ❖ اما افزایش مالیات بر کالاها و خدمات به میزان ۶۰.۵ درصد بیانگر آن است که دولت روی تاثیر تعمیم نظام مالیات بر ارزش افزوده، حساب ویژه ای باز کرده است.

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان

کسری بودجه دولت طی دوره ۹۳ - ۱۳۸۴ (میلیارد ریال)

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان

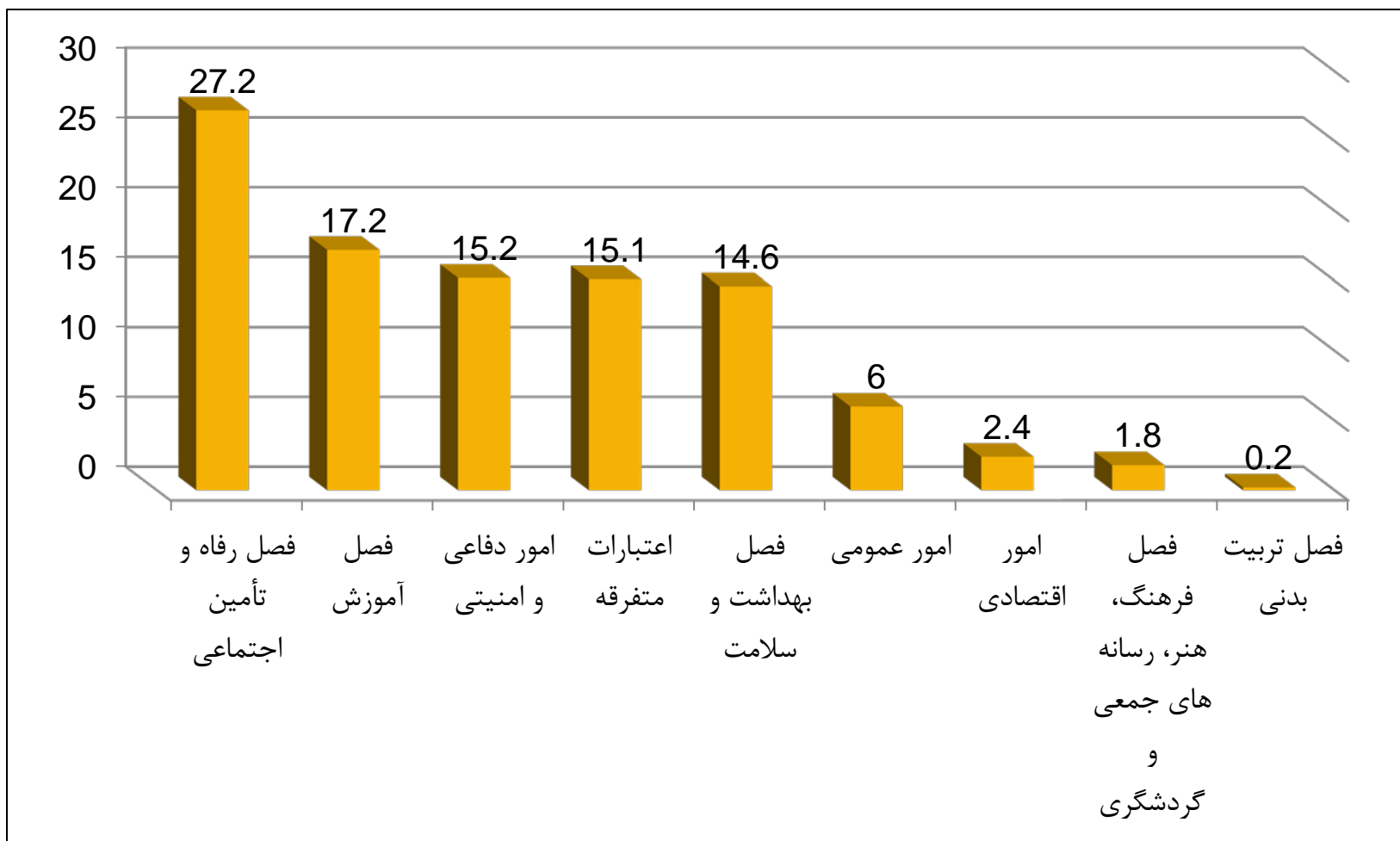
کسری بودجه در سال (میلیارد ریال) ۱۳۹۳

شرح	واگذاری های مالی	تملك داراییهای مالی	خالص واگذاری ها
اوراق مشارکت و اسناد خزانه	۶۰۰۰۰	۱۳۷۶۹	۴۶۲۳۱
تسهیلات خارجی	۱۶۶۴	۲۰۰۲۲	-۱۸۳۵۸
تسهیلات داخلی	۳۴۲۰	۱۶۲۵	۱۷۹۵
واگذاری شرکت های دولتی	۱۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
برگشتی و تعهدات سال های قبل	۹۰۰۰	۵۶۰۰	۳۴۰۰
سرمایه گذاری و کمک های بین المللی	۰	۸۰۰	-۸۰۰
جمع	۲۲۴۰۶۴	۱۴۱۸۱۶	۸۲۲۴۹

- ❖ در سال ۱۳۹۳ خالص واگذاری دارایی های مالی دولت در بودجه عمومی ۸۲۲۴۹ میلیارد ریال خواهد بود. بنابر این بودجه دولت به همین میزان کسری دارد.
- ❖ احتمال عدم تحقق بخشی از درآمدهای حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی نیز زیاد است.
- ❖ همچنین احتمال عدم تحقق درآمدهای مالیاتی نیز وجود دارد.

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان

هزینه های جاری بودجه دولت (%)

۱. بودجه دولت و ثبات اقتصاد کلان

هزینه های سرمایه ای بودجه دولت (%)

- نزدیک به ۳۰۰۰ طرح عمرانی در دست اجرا وجود دارد.
- دولت در سال ۱۳۹۳، تعداد ۲۴۶ پروژه را با توجه به معیارهای زیر در اولویت قرار داده است:
 - پیشرفت کار به میزان بیش از ۸۰ درصد
 - به اتمام رسیدن پروژه در سال ۹۳
 - اولویت پروژه های آب و فاضلاب شهری و روستایی
 - اولویت پروژه های مربوط به امنیت ملی
- برای پروژه های مورد نظر ۳۷۸ هزار میلیارد ریال اعتبار منظور شده است.
- علاوه بر این دولت در نظر دارد با استفاده از منابع ارزی کشور در نزد کشورهای خریدار نفت ایران، در قالب فاینانس ۳۵ میلیارد دلار دریافت و صرف اجرای پروژه های عمرانی بنماید.

۲. حضور دولت در بازارهای مالی

انتشار انواع اوراق تعهدزا در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور

بند	موضوع	دستگاه	مبلغ	ضمانت کننده
تبصره ۶ بند ب	انتشار اوراق مشارکت ریالی (اوراق مذبور قابل واگذاری به پیمانکاران، مشاوران و تامین کنندگان تجهیزات هر طرح است)	دولت	۳۰ هزار میلیارد ریال	بازپرداخت اصل و سود با تضمین دولت
تبصره ۴ بند الف	تسهیلات مالی خارجی (فاینانس) برای اختصاص به طرح های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی	دستگاه های اجرایی	۳۵ میلیارد دلار	دولت
تبصره ۶ بند الف	انتشار اوراق مشارکت ریالی و یا صکوک برای اجرای طرح های انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی با اولویت اجرای پروژه ها و طرحهای میداین نفت و گاز مشترک با همسایگان و ... (اوراق مذبور قابل واگذاری به پیمانکاران، مشاوران و تامین کنندگان تجهیزات هر طرح است)	شرکت های وابسته و تابعه وزارتخانه های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی	۱۵۰ هزار میلیارد ریال	تضمین بازپرداخت اصل و فرع توسط شرکت ها
تبصره ۶ بند د	انتشار اوراق مشارکت	شهرداری ها و سازمان های وابسته	۷۰ هزار میلیارد ریال	تضمین اصل و سود توسط شهرداری ها
تبصره ۶ بند ط	انتشار اسناد خزانه اسلامی برای تسویه بدهی دولت بابت طرح های تملک دارایی های سرمایه ای به طلبکاران	دولت	۳۰ هزار میلیارد ریال	تضمین اصل و سود توسط دولت

۳. واگذاری شرکت های دولتی به بخش خصوصی

- در ۱۲ سال منتهی به ۱۵ آبان ۱۳۹۲ معادل ۱۵۱ هزار میلیارد تومان سهام در قالب خصوصی سازی واگذار شده است.
- از این مقدار سهام زیر در فضای غیر رقابتی توزیع شده است:
 - ۲۶۰۰ میلیارد تومان به عنوان سهام عدالت.
 - ۱۸۶۰۰ میلیارد تومان نیز بابت رد دیون.
 - در مجموع ۵۱۰۰۰ میلیارد تومان برای سهام عدالت و رد دیون در نظر گرفته شده است.
- درآمد عمومی سازان خصوصی سازی در سال جاری ۶۷۰۰ میلیارد تومان و در بودجه سال آینده ۷۰۰۰ میلیارد تومان در نظر گرفته شده است.
- ۱۲.۷ درصد از ۱۵۱ هزار میلیارد تومان احتمال دارد که به بخش خصوصی داده شده باشد.

۳. واگذاری شرکت های دولتی به بخش خصوصی (در لایحه بودجه ۱۳۹۳)

تبصره ۳

بند الف - وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است از طریق سازمان خصوصی سازی تا پایان سال ۱۳۹۳ کلیه سهام، سهم الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و سهم الشرکه، حقوق مالکانه، حق بهره برداری و مدیریت دولت را در بنگاه های گروه های یک و دو ماده (۲) قانون اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی به بخش های خصوصی و تعاونی واگذار کند (۳۲۷) شرکت در گروه های ۱ و ۲ باقیمانده است. ۱۶۰ شرکت از گروه ۱ و ۱۶۷ شرکت از گروه (۲).

بند ه - وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان خصوصی سازی) مجاز است در صورت عدم دریافت اسناد بنگاه های مشمول واگذاری، حداکثر ظرف یکماه پس از درخواست سازمان خصوصی سازی با تصویب هیأت وزیران، نسبت به انتشار اوراق سهام جایگزین پس از تعیین تکلیف واگذاری های قبلی اقدام نماید.

بند ز - شرکتهای سرمایه پذیر مکلفند سود سهام عدالت تقسیم شده را تا تسویه حساب کامل اقساط از زمان تصویب قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، به سازمان خصوصی سازی پرداخت نمایند و سازمان مذکور مکلف است مبالغ وصولی را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه داری کل کشور واریز کند.

۴. تسهیلات صندوق توسعه ملی به بخش خصوصی (تخصیص منابع صندوق)

به موجب تبصره ۵ لایحه بودجه سال ۱۳۹۳:

بند ب- به صندوق توسعه ملی اجازه داده می شود تا بیست درصد (۲۰٪) از منابع خود را نزد بانک های داخلی (خصوصی و دولتی) سپرده گذاری ارزی نماید (خلاف قانون برنامه پنجم).

بند د- ده درصد (۱۰٪) از منابع صندوق جهت پرداخت تسهیلات به بخش های غیر دولتی به طرح های دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در زمینه های آب و کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست تخصیص می یابد (خلاف قانون برنامه پنجم).

بند ه- ده درصد (۱۰٪) از منابع صندوق به صورت ریالی برای بخش غیر دولتی صنعت و معدن و خدمات به استثنای بخش ساخت مسکن تخصیص می یابد (خلاف قانون برنامه پنجم).

بند ز- اعطای تسهیلات ارزی مورد نیاز به سرمایه گذاری های مشترک سازمان های ایدرو و ایمیدرو با بخش خصوصی در طرح های دارای توجیه فنی و اقتصادی و زیست محیطی (خلاف قانون برنامه پنجم).

بند ح- به منظور تحقق بخشی از اهداف مندرج در قانون "حمایت از شرکتهای و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری و اختراعات"، صندوق توسعه ملی مکلف است هم ارز ریالی مبلغ دویست میلیون (۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار برای افزایش سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی بابت حمایت از شرکت های دانش بنیان به صورت تسهیلات اختصاص دهد.

۴. تسهیلات صندوق توسعه ملی به بخش خصوصی (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- مدیران عامل بانک‌های دولتی و غیردولتی موظفند حداکثر طی یک هفته پس از تاریخ درخواست تسهیلات، کلیه مدارک مورد نیاز را به صورت کتبی به اطلاع متقاضی برسانند و پس از تحویل کلیه مدارک موظفند حداکثر طی دوماه نسبت به بررسی توجیه فنی، اقتصادی و مالی طرح و اهلیت متقاضی اقدام و در صورت تأیید به صندوق توسعه ملی ارسال نمایند.
- رئیس هیأت عامل صندوق توسعه ملی حداکثر ظرف پانزده روز نسبت به اعلام نظر در رابطه با پرداخت تسهیلات در قالب قرارداد عاملیت با بانک ذی ربط اقدام می‌کند. بانک عامل حداکثر طی یک ماه نسبت به عقد قرارداد تسهیلات به متقاضی اقدام و ظرف دو هفته نسبت به گشایش اعتبار اسنادی یا ارسال حواله متقاضی اقدام نماید.

۴. تسهیلات صندوق توسعه ملی به بخش خصوصی (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- به منظور پوشش نوسانات ارزی، صندوقی با سرمایه ... ریال تشکیل خواهد شد. این صندوق با اخذ ۲ درصد مبلغ گشایش اعتبار به نسبت عدد باقیمانده هر سال، نسبت به پوشش کامل نوسانات ارزی در زمان سررسید اقدام خواهد نمود. در مورد طرح های تولیدی و سرمایه گذاری که بیش از یک سال به طول می انجامد، این مبلغ بسته به مجموع سال های ساخت و بازپرداخت به صورت مساوی تقسیط می گردد. بدیهی است تا زمان راه اندازی این صندوق، ملاک تسویه کلیه تعهدات ارزی فعالان اقتصادی نرخ روز گشایش می باشد.
- جزء (۲) بند (ط) ماده ۸۴ قانون برنامه پنجم به شرح زیر اصلاح می شود: «اعطای تسهیلات به شرکتهای خصوصی و تعاونی ایرانی صادرکننده کالاها و خدمات فنی و مهندسی».
- تبصره (۲) بند (ح) ماده (۸۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۳ با اضافه شدن عبارت «و حسابهای مورد تأیید بانک مرکزی در خارج از کشور» اجراء می شود.

۵. کمک دولت به بهبود دسترسی بخش خصوصی به تسهیلات مالی (در لایحه بودجه ۱۳۹۳)

تبصره ۴

الف- استفاده دستگاههای اجرایی و بخشهای خصوصی و تعاونی با سپردن تضمین های لازم به بانکهای عامل از تسهیلات تأمین مالی خارجی (فاینانس) در سال ۱۳۹۳ علاوه بر باقی مانده سهمیه سالهای قبل، هم ارز ریالی سی و پنج میلیارد (۳۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار تعیین می گردد تا توسط شورای اقتصاد براساس مفاد ماده (۸۲) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به طرحهای دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست محیطی اختصاص یابد.

تبصره ۱۱

ب - در اجرای ماده (۳۳) قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از طریق بانکهای عامل مکلف است با معرفی دستگاه اجرایی ذی ربط، تسهیلات لازم را برای خرید گندم تولید داخلی تا سقف هفتاد هزار میلیارد (۷۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی بانکها قبل از شروع فصل برداشت در اختیار شرکت بازرگانی دولتی ایران و کارخانه های آرد و سیلوداران بخش خصوصی و شرکتهای تعاونی روستایی قرار دهد. کارخانه ها و شرکتهای مذکور موظفند تسهیلات دریافتی را برای خرید گندم به مصرف رسانده و در موعد مقرر بازپرداخت نمایند.

۵. کمک دولت به بهبود دسترسی بخش خصوصی به تسهیلات مالی (در لایحه بودجه ۱۳۹۳)

تبصره ۱۲

ج- به منظور توسعه و ارتقاء بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور و سطح فناوری و کیفیت تولیدات زیربخش ارتباطات و تولید برنامه های نرم افزاری و ایجاد زمینه صدور خدمات فنی و مهندسی در زمینه ارتباطات و فناوری اطلاعات، به دستگاههای وابسته وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می شود تا مبلغ نهصد میلیارد (۹۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال از اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای و هزینه های سرمایه ای خود را به صورت وجوه اداره شده و سرمایه گذاری خطرپذیر برای کمک و حمایت از پروژه ها و طرح های توسعه ای اشتغال آفرین و یا صادرات کالا و خدمات در این بخش توسط بخش های خصوصی و تعاونی به صورت تسهیلات اختصاص داده و مابه التفاوت نرخ سود را از محل آن پرداخت نماید.

۵. کمک دولت به بهبود دسترسی بخش خصوصی به تسهیلات مالی (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- در راستای حمایت از تولید و سرمایه و کار ایرانی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود، معادل مبلغ سه میلیارد و پانصد میلیون (۳.۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار نزد بانک‌های کشاورزی، صنعت و معدن و توسعه صادرات ایران، سپرده‌گذاری نماید تا مبلغ مذکور با رعایت قوانین و مقررات از سوی بانک‌های عامل و با معرفی وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و علوم، تحقیقات و فناوری در قالب تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی بخش خصوصی و شرکت‌های دانش‌بنیان اعطاء شود.
- کلیه بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و خصوصی عامل موظفند (در صورت درخواست متقاضی) متناسب با بازپرداخت هر بخش از تسهیلات پرداختی به واحدهای تولیدی نسبت به آزادسازی وثیقه‌های مازاد و یا تبدیل وثیقه مناسب به میزان باقیمانده تسهیلات، حسب درخواست اقدام نمایند.
- به منظور کاهش هزینه‌های تأمین مالی و تسهیل در سرمایه‌گذاری و حمایت از تولید و ایجاد اشتغال، به دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور اجازه داده می‌شود در صورت درخواست متقاضی به جای دریافت وجه نقد، ضمانتنامه بانکی و یا سایر اسناد تجاری (به استثنای چک) و سایر اوراق بهادار و یا سایر اسناد با ارزش معتبر و یا بخشی نقد و مابقی اقساط، به نحوی که در موارد مربوط به درآمدهای عمومی تضمین لازم برای وصول وجه تا بهمن‌ماه سال جاری أخذ گردد، دریافت نمایند.

۵. کمک دولت به بهبود دسترسی بخش خصوصی به تسهیلات مالی (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- کمیته ای سه نفره از نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، وزارتخانه ذیربط و بانک مرکزی تشکیل خواهد شد. این کمیته مسئولیت رسیدگی به اختلافات میان فعالان اقتصادی با بانکها و موسسات اعتباری در خصوص نحوه محاسبه سود و جرائم دیرکرد و همچنین نرخ خرید و فروش ارز و تسویه اعتبارات اسنادی و سایر امور مرتبط با مراودات فی مابین را عهده‌دار خواهد بود. احکام صادره توسط این کمیته برای بانک ها الزام‌آور است.
- به منظور حمایت از تولید و اشتغال و فعالان اقتصادی، بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی پس از تأیید هیأت مدیره بانک با درخواست متقاضی، اصل و سود اعم از سود قبل و بعد از سررسید تسهیلات ریالی یا ارزی سررسید گذشته، معوق، مشکوک الوصول و عناوین دیگر پرداختی به اشخاص حقیقی و یا حقوقی بابت هر گونه فعالیت اقتصادی را که در بازپرداخت اقساط تسهیلات دریافتی به دلایل موجه دچار مشکل شده‌اند و قادر به پرداخت اقساط تسهیلات دریافتی نیستند، برای یک‌بار و حداقل تا سه سال تقسیط و از سرفصل مطالبات سررسید گذشته، معوق و عناوین دیگر خارج نمایند. همچنین جریمه خسارت تأخیر پس از تعیین تکلیف تا آن زمان و انجام تسویه حساب کامل مورد تأیید بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری بخشوده می‌شود به نحوی که در این موارد، نرخ سود تسهیلات جدید حداکثر معادل نرخ سود تسهیلات تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار باشد. بانک مرکزی ظرف یک ماه آیین نامه اجرایی این بند را تهیه و به بانکها و موسسات مالی و اعتباری ابلاغ خواهد نمود. بانکها و موسسات مالی و اعتباری موظفند حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از درخواست متقاضی به تکلیف قانونی خود در این مورد عمل کنند.

۵. کمک دولت به بهبود دسترسی بخش خصوصی به تسهیلات مالی (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- دولت مکلف است از طریق شورای پول و اعتبار، علاوه بر منابع مندرج در ماده (۹۳) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، از محل وصول اقساط وجوه اداره شده و فروش اموال و املاک مازاد تا سقف پنج هزار میلیارد (۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال سرمایه سه بانک تخصصی دولتی (بانک صنعت و معدن، کشاورزی و توسعه صادرات) را به منظور اعطای تسهیلات به بنگاه‌های تولیدی، افزایش دهد.
- بانک‌ها موظفند تسهیلات ارزی و ریالی مورد نیاز طرح‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی در حوزه فعالیت‌های صنعتی، معدنی و کشاورزی را همزمان بررسی و تعیین تکلیف نموده و تسهیلات مصوب را براساس زمان‌بندی اجرای طرح و پیشرفت کار پرداخت نمایند. در صورت عدم پرداخت تسهیلات مطابق برنامه زمان‌بندی شده مصوب، متناسب با تأخیر در پرداخت، تسهیلات اعطائی قبلی، بدون دریافت جریمه استمهال شده و به‌روز می‌گردد.
- افزایش سرمایه صندوق ضمانت صادرات به میزان دو برابر از محل تسهیلات دریافتی از بانک توسعه صادرات.

۵. کمک دولت به بهبود دسترسی بخش خصوصی به تسهیلات مالی (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- باز پرداخت مانده تسهیلات ارزی دریافت شده توسط فعالان اقتصادی از محل منابع حساب ذخیره ارزی بر اساس نرخ مبادله ای محاسبه و انجام خواهد شد.

۶- مالیات ها و مشوق های مالی دولت و بخشودگی های جرایم و مالیات ها (در لایحه بودجه ۱۳۹۳)

تبصره ۹

الف - سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده (۵۲) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای سال ۱۳۹۳، مبلغ یکصد و بیست میلیون (۱۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال در سال تعیین می شود.

❖ ماده ۵۲ قانون برنامه پنجم؛ سقف معافیت مالیاتی موضوع مواد (۸۴) و (۸۵) قانون مالیاتهای مستقیم در طول برنامه هرساله در بودجه سنواتی تعیین می شود (معافیت مالیاتی حقوق و درآمد).

ج - شرط تسلیم اظهارنامه مالیاتی برای برخورداری از معافیت مالیاتی موضوع ماده (۱۰۱) قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و تبصره (۲) ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای صاحبان مشاغل و سائط نقلیه، املاک و منبع ارث برای عملکرد سالهای ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ الزامی نیست.

❖ ماده ۱۱۹ قانون برنامه پنجم؛ جایگزینی سیاست اعتبار مالیاتی با نرخ صفر به جای معافیت های قانونی مالیاتی و ثبت معافیت های مالیاتی مذکور به صورت جمعی - خرجی در قوانین بودجه سالانه.

د - اشخاصی که طبق اعلام سازمان امور مالیاتی کشور در سال ۱۳۹۳ مکلف به ثبت نام برای دریافت شماره اقتصادی می شوند، در صورت عدم ثبت نام در مهلت تعیین شده توسط سازمان مذکور، از کلیه معافیت ها و بخشودگی جریمه های مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات برارزش افزوده در سال مربوط محروم می شوند.

و - حکم ماده (۱۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در مورد معافیت ها و تخفیفات گمرکی در قانون امور گمرکی و در سایر قوانین مصوب، جاری خواهد بود.

۶- مالیات ها و مشوق های مالی دولت و بخشودگی های جرایم و مالیات ها (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- افزایش سرمایه بنگاه های اقتصادی ناشی از تجدید ارزیابی دارایی های آنها، از شمول مالیات معاف است.
- کلیه جریمه های مالیاتی ناشی از تأخیر مربوط به عملکرد ده ساله منتهی به پایان سال ۱۳۹۲ بنگاه های تولیدی دارای پروانه بهره برداری که بتوانند ظرف شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون نسبت به تسویه اصل بدهی مالیاتی قطعی شده خود اقدام نمایند، بخشوده می شود.
- مبلغ مندرج در ماده (۲۰۲) قانون مالیات های مستقیم برای واحدهای تولید کالا و یا خدمات تولید شده دارای پروانه بهره برداری (اشخاص حقیقی و حقوقی) معادل ۲۰ درصد سرمایه واحدهای تولیدی تعیین می شود. حداکثر این مبلغ تا سقف ۲۰ میلیارد ریال خواهد بود.
- بمنظور حمایت از اشتغال مولد و سرمایه گذاری و کاهش هزینه های تولید، ورود ماشین آلات و دانش فنی و خدمات فنی و مهندسی جهت احداث و توسعه واحدهای صنعتی و تولیدی از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می باشد.
- فعالان بخش خصوصی در صورت ایجاد و توسعه صنایع بازیافت، از پرداخت مالیات عملکرد معاف خواهند بود.

۶- مالیات ها و مشوق های مالی دولت و بخشودگی های جرایم و مالیات ها (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- به منظور حمایت از تحقیق و توسعه در واحدهای تولیدی، کلیه هزینه های تحقیق و توسعه تا سقف ۳ درصد فروش شرکت های تولیدی از بدهی مالیاتی اشخاص حقوقی که در فعالیتهای صنعتی، معدنی و کشاورزی فعالیت دارند کسر خواهد شد.
- کلیه بانک های کشور اعم از دولتی، غیردولتی و مؤسسات مالی و صندوق های حمایتی که به بخش کشاورزی تسهیلاتی پرداخت نموده اند، موظفند بازپرداخت وام های اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی که دچار خسارت خشکسالی یا سرمازدگی یا آفات و بیماری های همه گیر و یا حوادث غیرمترقبه و یا آتش سوزی غیرعمدی شده باشند را با تأیید کارگروهی متشکل از نمایندگان جهاد کشاورزی شهرستان، بانک مربوط در شهرستان، صندوق بیمه کشاورزی شهرستان و فرمانداری شهرستان، مشروط به تأمین بارمالی اضافی از محل اعتبارات ماده (۱۲) قانون مدیریت بحران و اعتبارات پیش بینی نشده قانون بودجه به مدت سه سال امهال نمایند.

۷. تمهیدات دولت در بودجه در جهت پرداخت مطالبات بخش خصوصی

تبصره ۳

بند ج - به دولت اجازه داده می شود بدهی های خود به بخش های خصوصی و تعاونی را از محل منابع حاصل از واگذاری سهام، سهم الشرکه، اموال، دارایی ها و حقوق مالی نیروگاه های متعلق دولت و موسسات و شرکتهای دولتی وابسته و تابعه، پس از تأیید معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور و بدون الزام به رعایت ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی پرداخت و یا تسویه نماید.

تبصره ۶

بند ط - دولت مجاز است اسناد خزانه اسلامی با حفظ قدرت خرید را با سررسید یک تا سه سال به صورت بی نام و یا بانام، صادر کرده و به منظور تسویه بدهی مسجل خود بابت طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای مطابق ماده ۲۰ قانون محاسبات عمومی کشور را به قیمت اسمی تا سقف سی هزار میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال به طلبکاران غیردولتی واگذار نماید. اسناد مزبور از پرداخت هرگونه مالیات معاف بوده و به عنوان ابزار مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار - مصوب ۱۳۸۴ - محسوب شده و با امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می شوند.

۷. تمهیدات دولت در بودجه در جهت پرداخت مطالبات بخش خصوصی

- ۱- دولت به منظور تأمین اعتبار اسناد مزبور در زمان سررسید، ردیف خاصی را در لایحه بودجه سنواتی پیش بینی می نماید. در صورت عدم وجود یا تکافوی اعتبار مصوب در بودجه عمومی دولت، اسناد خزانه اسلامی در سررسید، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی از محل درآمد عمومی همان سال قابل تأمین و پرداخت است. این حکم تا زمان تسویه اسناد یاد شده به قوت خود باقی است.
- ۲- اسناد خزانه اسلامی از قابلیت داد و ستد در بازار ثانویه برخوردار بوده و سازمان بورس و اوراق بهادار باید ترتیبات انجام معامله ثانویه آنها را در بازار بورس یا فرابورس فراهم کند.
- ۳- تعیین بانکهای عامل برای توزیع و بازپرداخت اسناد خزانه اسلامی پس از سررسید توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی صورت می پذیرد.
- ۴- خرید و فروش این اوراق توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است.
- ۵- آیین نامه اجرایی این بند ظرف سه ماه از زمان تصویب این قانون توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

۷. تمهیدات دولت در بودجه در جهت پرداخت مطالبات بخش خصوصی

تبصره ۶

الف - به شرکتهای وابسته و تابعه وزارتخانه های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی اجازه داده می شود یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال برای اجرای طرحهای انتفاعی دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود با اولویت اجرای پروژه ها و طرحهای میادین نفت و گاز مشترک با همسایگان و مهار آبهای مرزی، طرح های آبرسانی و تامین آب، احداث و تکمیل طرحهای آب شیرین کن، تصفیه خانه های آب و فاضلاب، نیروگاههای برق و همچنین مناطق محروم و کمتر توسعه یافته اوراق مشارکت ریالی و یا صکوک با رعایت ماده (۸۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و برای طرح هایی که به تصویب شورای اقتصاد می رسد، با تضمین خود منتشر نمایند.

ب- به دولت اجازه داده می شود تا مبلغ سی هزار میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اوراق مشارکت ریالی با تضمین خود با بازپرداخت اصل و سود آن به منظور اجرای طرحهای انتفاعی منتشر و وجوه اخذ شده را به ردیف شماره ۳۱۰۱۰۲ جدول شماره (۵) این قانون واریز نماید. منابع واریزی به طرح های تملک دارایی های سرمایه ای نیمه تمام مندرج در پیوست شماره (۱) این قانون اختصاص می یابد تا براساس مبادله موافقتنامه با معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور هزینه شود. واگذاری این اوراق به بخش دولتی اعم از شرکتهای بانکهها و سایر دستگاهها در بازار پول و قبل از سررسید ممنوع است.

ج -اوراق مشارکت فروش نرفته طرح های بندهای (الف) و (ب) این تبصره، قابل واگذاری به پیمانکاران، مشاوران و تامین کنندگان تجهیزات همان طرح در سقف مطالبات معوق طرح با تأیید رییس دستگاه اجرایی و ذی حساب ذی ربط و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور است. اوراق واگذار شده، قابل بازخرید، قبل از سررسید توسط بانک عامل نیست.

۷. تمهیدات دولت در بودجه در جهت پرداخت مطالبات بخش خصوصی (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- بدهی دستگاه‌های اجرایی به مشاوران از محل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه ای پرداخت شود. واقعیت این است که حجم این بدهیها در مقایسه با بدهی‌های دولت به پیمانکاران ناچیز است. از اینرو دولت می تواند به سهولت آنها را بپردازد. با این اقدام، سرمایه انسانی شرکت‌های مشاور که بزرگترین نقش را در شناسایی و طراحی طرح‌های سرمایه گذاری در بخش عمومی و خصوصی دارند، حفظ خواهد شد.
- برای پرداخت بدهی های معوق دولت به پیمانکاران توصیه می شود دولت به جای انتشار اسناد خزانه اسلامی که جایگاه حقوقی آن در میان قوانین موجود ناشناخته است، از انتشار اوراق مشارکت به مبلغ ۶۰ هزار میلیارد ریال استفاده نماید تا از این طریق ظرفیت اجرایی کشور به دلیل مضیقه مالی پیمانکاران کاهش نیابد.
- آن دسته از پیمانکاران، مشاوران، سازندگان و تامین کنندگان طرح های نیمه تمام در دست اجرا که تمایل دارند راساً اقدام به تکمیل طرح های خود بنمایند، قراردادی را با کارفرمایان طرح های عمرانی منعقد خواهند کرد. به موجب این قرارداد کارفرما موظف خواهد بود از تاریخ وصول صورت وضعیت های تأیید شده به ذیحسابی دستگاه های اجرایی (بر اساس مفاد شرایط عمومی پیمان در خصوص زمان رسیدگی و مهلت پرداخت ها)، تا زمان پرداخت صورت وضعیت ها، سودی به صورت روزشمار معادل نرخ تسهیلات بانک های خصوصی به مطالبات فوق پرداخت کند. هزینه صورت وضعیت ها و سود متعلق به آن از محل ردیف اعتباری طرح های عمرانی قابل پرداخت خواهد بود.

۸. سایر پیشنهادات (پیشنهادات اتاق بازرگانی)

- شرکت ملی نفت موظف است در صورت تقاضای شرکتهای خصوصی، هدر سوزیهای چاههای نفت و گاز را به یک سوم قیمت به متقاضیان بفروشد و منابع حاصل را صرف برنامه های زیست محیطی در مناطق نفتخیز نماید.
- شرکتهایی که در بورس اوراق بهادار سهام آنها عرضه می شود، می توانند راسا تحت نظارت سازمان بورس اقدام به انتشار اوراق بدهی شامل اوراق مشارکت و صکوک نمایند. آیین نامه اجرایی این بند در مدت سه ماه از زمان تصویب قانون بودجه ، توسط سازمان بورس تهیه خواهد شد.

با سپاس فراوان از توجه شما